

Cirkulärnr: 1997:38
Diariernr: 1997/0589
P-cirknr: 1997-2:11
Nyckelord: AD, LAS
Handläggare: Göran Söderlöf
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 1997-02-20
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Arbetsdomstolens dom 1996 nr 149 angående uppsägning av ett stort antal hemspråkslärare. Var uppsägningarna sakligt grundade?
Bilagor: AD dom 1996 nr 149

Personalpolitik: 1997-2:11

Nyckelord: AD, LAS

Förhandlingssektionen
Göran Söderlöf

1997-02-21

Kommunstyrelsen
Personalfrågor

Arbetsdomstolens dom 1996 nr 149 angående uppsägning av ett stort antal hemspråklärare. Var uppsägningarna sakligt grundade?

Arbetsdomstolen har i dom 1996 nr 146 mellan Stockholms stad och Lärarförbundet prövat frågan om det förelegat saklig grund för uppsägning av ett antal hemspråklärare.

Bakgrund

I maj 1993 sade Stockholms stad upp 154 hemspråklärare på grund av arbetsbrist. Arbetsdomstolen prövade här i en deldom tvistefrågan huruvida saklig grund förelegat avseende åtta lärare. I en mellandom (AD 1996 nr 16) har AD tidigare förklarat att det i Stockholm gällande lokala Trygghetsavtalet inte omfattade de i målet aktuella lärarna.

Lärarförbundet yrkade såväl ekonomiskt som allmänt (55.000 kr) skadestånd till lärarna.

Lärarförbundet gjorde gällande att Stockholms stad

- 1) diskriminerat hemspråklärarna genom att inte tillämpa den i Stockholm gällande, ensidigt antagna, anställningsgarantin och därmed brutit mot anställningsskyddslagens grunder och god sed på arbetsmarknaden,
- 2) inte heller gjort korrekta omplaceringsutredningar och försökt omplacera till lediga befattningar samt
- 3) sagt upp lärare med tillräckliga kvalifikationer i strid med turordningsreglerna i 22 § anställningsskyddslagen.

Stockholms stad bestred samtliga yrkanden.

Arbetsdomstolen

AD fann att det stått staden fritt att träffa överenskommelse om förstärkt anställningsskydd (Trygghetsavtalet) så att de arbetstagare som omfattades av överenskommelsen fick ett bättre anställningsskydd än de som inte omfattades av överenskommelsen, exempelvis hemspråkslärarna. Uppsägningarna var inte **diskriminerande**.

Vad gäller **omplaceringsskyldigheten** fann AD anledning att starkt ifrågasätta om Stockholms stad levt upp till de krav som skäligen kan ställas på en utredning av möjligheterna till omplacering som staden varit skyldig att genomföra. AD påpekade särskilt att saklig grund för uppsägning kan saknas redan av denna anledning.

Beträffande **turordningskretsen** fann AD att denna utgörs av giltighetsområdet för det mellan staden och Lärarförbundet gällande kollektivavtalet, dvs. LOK. Det fanns således inte saklig grund för att säga upp någon av de åtta lärarna. Dessutom förelåg brott mot turordningsreglerna för fyra av hemspråkslärarna då dessa hade tillräckliga kvalifikationer för andra lärarbefattningar.

Stockholms stad dömdes att utge både allmänt och ekonomiskt skadestånd.

Kommentar

Arbetsgivaren har en långtgående skyldighet att försöka omplacera arbetstagare före uppsägning. Detta följer av 7 § andra stycket anställningsskyddslagen. Där sägs att saklig grund inte föreligger, om det är skäligt att arbetsgivaren bereder arbetstagaren annat arbete hos sig. I omplaceringsskyldigheten ligger enligt AD att göra en noggrann utredning i omplaceringsfrågan och anstränga sig att finna möjlighet till omplacering. Om detta brister hjälper det inte arbetsgivaren att arbetsbristen är beslutad och övertaligheten identifierad genom turordning enligt 22 § anställningsskyddslagen. Saklig grund föreligger inte om arbetsgivaren underlåtit att söka uppfylla sin omplaceringsskyldighet enligt anställningsskyddslagen.

Om inte annat följer av tillämpligt kollektivavtal är turordningskrets, vad gäller begreppet **avtalsområde** i 22 § tredje stycket anställningsskyddslagen, lika med kollektivavtalets (LOK) tillämpningsområde. För att turordningskretsen skall vara snävare än LOK's tillämpningsområde - det lokala kollektivavtalet mellan kommunen och aktuell arbetstagarorganisation - exempelvis respektive yrkeskategori, fordras att detta följer av särskilt kollektivavtal om turordningskrets mellan kommun och berörd arbetstagarorganisation.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Göran Söderlöf

Bilagor

AD dom 1996 nr 149